

ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИТЕТСЬКІ КАФЕДРИ

Кафедра історії України та зарубіжних країн

Кафедра історії України та зарубіжних країн (до 28 серпня 2000 р. – кафедра історії України) як самостійний підрозділ існує з 1987 р. Вона стала однією з перших кафедр історії України, які почали створюватися в Україні після проголошення незалежності. Кардинальні зміни в суспільно-політичному житті, що відбувалися після краху радянської тоталітарної системи, супроводжувалися піднесенням національної свідомості в широких верствах суспільства, загальним зростанням інтересу до історичного минулого. Викладання історії України у вищих навчальних закладах та середніх школах стало важливою складовою цього процесу.

Від початку свого існування кафедра історії України підпорядкувала свою діяльність формуванню національно свідомого, озброєного глибокими історичними знаннями студентства. Запропонований студентам курс ставив за мету відновлення історичної правди, всебічне висвітлення історичного минулого українського народу, виховання у студентської молоді шанобливого ставлення до історичних традицій своєї Батьківщини, її культури, мови, формування самоповаги. Нового підходу вимагало методичне забезпечення навчального процесу. Неабияку роль у цьому відіграє постійно діючий науково-методичний семінар кафедри. На його засіданнях обговорюються важливі наукові проблеми, пов'язані з періодизацією історії України, особливостями її соціально-економічного, політичного і культурного розвитку від найдавніших часів до початку XXI ст.

Одним із важливих напрямків діяльності кафедри стало врахування специфіки університету як вищого лінгвістичного навчального закладу. Воно полягає, зокрема, у викладанні теоретичних курсів у контексті зв'язків України з країнами, мова яких вивчається на окремих факультетах та в інститутах університету. З цієї метою до типових і робочих програм було внесено суттєві корективи, які дозволяють поглибити фахову підготовку студентів. Наступним кроком у цьому напрямку було запровадження читання спецкурсів, які розкривають історичні зв'язки України з країнами, мова яких вивчається, під загальною назвою “Україна і європейський світ” та “Україна і східний світ”. Суттєву корекцію у весь зміст діяльності кафедри було внесено в 2000 р., відколи їй було передано викладання курсу “Історія, географія, культура країни, мова якої вивчається” (зараз – “Країнознавство”). З цього часу структурний підрозділ, який здійснює викладання історичних

дисциплін в університеті, наказом ректора Г.І.Артемука був перейменований у кафедру історії України та зарубіжних країн. Нова дисципліна ставить за мету дати також знання про стан сучасного розвитку кожної країни, мова якої вивчається, особливості її культурного розвитку та географію. Водночас у 2006-2007 н.р. кафедра започаткувала викладання нового курсу – “Європейська інтеграція та Україна”. З 2004-2005 н.р. в університеті здійснюється перебудова навчального процесу в напрямку наближення до європейського освітнього простору. Кафедра історії України та зарубіжних країн однією з перших перейшла на викладання курсів “Історія України” та “Країнознавство” за кредитно-модульною системою.

Кафедра приділяє постійну увагу кадровому забезпеченню навчально-виховного процесу. Зараз вона нараховує у своєму складі шість штатних викладачів. Серед них – фундатор і беззмінний завідувач кафедри доктор історичних наук, професор Юрій Іларіонович Терещенко, доктори історичних наук, професори В.М.Курило, І.В.Срібняк, В.М.Васильчук, кандидати історичних наук, старший викладач І.М.Лебедева, старший викладач О.С.Комова. Професори Ю.І.Терещенко і В.М.Курило обрані академіками Української Академії історичних наук. У різні часи на кафедрі працювали також кандидати історичних наук, доценти Т.Г.Лазоренко, О.Г.Доценко, І.І.Хижняк, В.С.Рибалко, Д.Г.Поджію, Л.Г.Буряк, К.Ю.Галушко, В.М.Яблонський, Н.О.Пророченко, С.О.Нікішенко та ін. Щорічно в аспірантурі при кафедрі навчаються до десяти аспірантів. Лаборантом кафедри працює О.О.Гриненко.

Наявність у складі кафедри кваліфікованих кадрів дала можливість розгорнути наукові дослідження низки актуальних проблем історії України, а також всесвітньої історії. Викладачі та аспіранти кафедри працюють над темою “Український національно-визвольний рух новітньої доби”, оприлюднюючи результати своїх досліджень у наукових виданнях та на наукових конференціях. Важливими напрямками, за якими виконується наукова робота викладачами, аспірантами, студентами, є такі: Україна в період національно-визвольних змагань 1917-1921 рр.; Україна і європейський світ; національні меншини в Україні; українська політична еміграція в міжвоєнний період (1919-1939). Останні роки викладачі кафедри плідно працюють над дослідженням українського консерватизму як суспільно-політичного і духовного явища.

Кафедра підтримує тісні творчі контакти з низкою вищих навчальних закладів та наукових установ, серед яких Інститут історії України НАН України, Інститут української археографії і джерелознавства НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національна Академія Служби безпеки України, Київський національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Запорізький національний університет та ін. Кафедра співпрацює з науковими установами інших країн. Зокрема, разом з Інститутом славистики Польської академії наук та Польським науковим товариством у Житомирі здійснюється видання наукового збірника “Ucrainica – Polonica” (головний редактор Ю.І.Терещенко), спільно з Університетом Міколая Коперніка (м.Торунь, Польща) видається науковий збірник “Над Дніпром та Віслою” (співредактор І.В.Срібняк). Ю.І.Терещенко є заступником головного редактора фахового періодичного видання “Історичний журнал”.

Складовою різноманітної наукової діяльності членів кафедри є активна участь у наукових конференціях, під час яких викладачі та аспіранти оприлюднюють результати своїх наукових розвідок. Водночас кафедра сама є ініціатором низки наукових конференцій. Зокрема, вона виступила організатором проведення Міжнародної наукової конференції “10 років незалежності України: минуле і сучасне державотворення” (Бердянськ, 24-25 травня 2001 р.); Читань пам’яті В’ячеслава Липинського (Київ, 26 квітня 2002 р.); Всеукраїнської науково-практичної конференції “Українська держава і гетьманський рух новітньої доби” (Київ, 15-16 травня 2003 р.); “Визвольна війна під проводом Б.Хмельницького і Правобережна Україна” (Житомир, 10-12 грудня 2003 р.); Всеукраїнської наукової конференції “Українська державність: генеза, історичний розвиток, традиція” (Житомир, 23-24 березня 2006 р.).

Постійно готують кандидатів наук через цільову аспірантуру професори Ю.І.Терещенко, В.М.Курило, І.В.Срібняк. Загалом аспірантуру закінчили близько 40 аспірантів, у тому числі за останні п’ять років – 24 особи. Значну науково-методичну роботу серед аспірантів і студентів проводить професор В.М.Курило, який читає спецкурс “Методика організації науково-дослідної роботи”. У 2000 р. у видавництві “Форум” вийшла друком (у співавт.) його монографія з такою ж назвою. Велика увага приділяється роботі, спрямованій на підвищення науково-професійного рівня викладачів кафедри. За час існування кафедри докторські дисертації захистили І.В.Срібняк (2000) і В.М.Васильчук (2006), кандидатські – К.Ю.Галушко і П.Я.Білян (2001), С.Л.Гнатюк (2002), І.М.Лебедєва (2003).

Складовою різноманітної навчально-методичної діяльності викладачів кафедри є підготовка підручників, навчальних посібників, методичних розробок, які враховують зміни, що відбуваються в суспільній свідомості, зорієнтовані на цінності вітчизняної та світової культури і сприяють гуманізації освіти. Серед праць, підготовлених кафедрою, – підручник Ю.І.Терещенка і В.М.Курило “Історія України. Кн.1: Від найдавніших часів до 1917 р.” (1995); навчальні посібники Ю.І.Терещенка і І.В.Срібняка “Історія України від найдавніших часів до утвердження незалежної держави” (2003) та Ю.І.Терещенка “Історія України від найдавніших часів до сьогодення” (2005, у співавт.). Викладанню історії України в загальноєвропейському контексті сприяє монографія Ю.І.Терещенка “Україна і європейський світ: нарис історії від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст.” (1996), що вийшла друком у рамках програми “Трансформація гуманітарної освіти в Україні”, організованої Міністерством освіти України та міжнародним фондом “Відродження”. Низку навчальних посібників з курсу “Країнознавство” (Італії, Греції, Великої Британії) підготував професор І.В.Срібняк, зокрема “Стародавній Рим. Короткий нарис історії” (2001), “Країнознавство: Греція” (2005) та ін. Доцент В.М.Яблонський є автором посібника “Історія, географія, культура Франції” (2001), К.Ю.Галушко – “Історія, географія, культура Англії у середньовічну добу” (2001).

Одним з пріоритетів кафедри є науково-видавнича діяльність. Зокрема кафедра виступила ініціатором фахового видання “Вісник Київського державного лінгвістичного університету. Серія “Історія, економіка, філософія” (гол. ред. Ю.І.Терещенко, вийшло 12 випусків), в якому викладачі та аспіранти мають можливість регулярно друкувати свої наукові розвідки. Крім того, видається збірник наукових статей “Український консерватизм і гетьманський рух: історія, ідеологія, політика”, який знайомить з останніми дослідженнями різних аспектів українського консерватизму і який отримав схвальну оцінку громадськості в Україні та поза її межами. У науковому збірнику “Ucrainica – Polonica” публікуються статті, присвячені різним аспектам українсько-польських взаємин. Започатковано видання міждисциплінарного збірника наукових праць викладачів і студентів Інституту східних мов КНЛУ “Українська орієнталістика” (гол. ред. І.В.Срібняк). Загалом викладачі кафедри є авторами близько 400 наукових і науково-методичних праць, у тому числі в науковому доробку професорів Ю.І.Терещенка, В.М.Курило, І.В.Срібняка, В.М.Васильчука – 14 монографій.

Кафедра менеджменту

Кафедра менеджменту була створена в 1992 р. в результаті об'єднання двох кафедр: кафедри політичної економії та кафедри соціально-економічних наук. До об'єднання члени кафедри політичної економії викладали названий курс на факультетах англійської, німецької, іспанської, французької мов, а також на факультеті вечірнього та заочного навчання. На кафедрі працювали доктори економічних наук, професори Гальчинський А.С., Шкітіна М.І., кандидати економічних наук, доценти Мартинюк Ю.М., Карпінський І.Ф., Решетник Н.І., Данченко Л.Г., Лігачова Л.Г., Мовчун Н.І., Вакуленко В.С., Воротін В.Е., викладач Шульпіна Н.В.

На факультеті словянських мов для іноземців члени кафедри соціально-економічних наук (раніше – кафедри марксизму-ленінізму) викладали такі навчальні дисципліни, як філософія, історія України, політична економія, політологія та ін. У різні роки на кафедрі працювали доктор філософських наук, професор Шубняков Б.П., кандидат історичних наук, професор Турчин Ф.Ф., кандидати філософських наук, доценти Шутов О.Г., Благінін В.В., Рахманов А.А., кандидати економічних наук Бичкова О.Ф., Дзюба А.А., кандидати історичних наук, доценти Бондаренко Ж.О., Волох Г.І., Гавриленко Р.І., Ковтун Л.Г., Коцюба Т.М., Крутиков О.О., Ларіна О.Г., Мартинович А.С., Мельниченко О.В., Пологрудов М.А., Сидоров М.В., старші викладачі Дубинський К.М., Рудіна Л.Г., Трунін Н.Д.

Після об'єднання в 1992 р. нова структурна одиниця стала називатися кафедрою соціально-економічних наук, а з 2002 року дістала теперішню назву – кафедра менеджменту.

Основним завданням кафедри на сучасному етапі є підготовка фахівців із спеціальності “Менеджмент організацій”. Членами кафедри здійснюється викладання соціально-економічних навчальних дисциплін, проводиться науково-дослідницька діяльність та виховна робота серед студентів.

На сьогодні колектив кафедри складається з 20 осіб: доктор економічних наук, професор Шкітіна М.І., кандидати економічних наук, доценти Данченко Л.Г., Карпінський І.Ф., Торяник Т.І., Мовчун Н.І., Надточій Б.О., Коверзнев А.М., Решетник Н.І., Насікан Н.І., кандидати історичних наук Ларіна О.Г., Коцюба Т.М., старші викладачі Шульпіна Н.В., кандидат економічних наук Литовкіна О.О., кандидат філософських наук Федулова В.В., викладачі Костюк М.Т., Канаєва М.Т., Алексеева К.А. Технічний бік діяльності кафедри забезпечують Омарова О.М. і Цимбал П.Ю.

Очолує кафедру кандидат філософських наук, професор, заслужений працівник освіти України Шутов Олександр Григорович.

В Економіко-правовому інституті члени кафедри забезпечують викладання 42 соціально-економічних дисциплін. Це профільюючі економічні курси: “Основи економічної теорії”, “Макроекономіка”, “Мікроекономіка”, “Історія економічних учень”, “Гроші та кредит”, “Фінанси”, “Фінанси підприємств”, “Економіка підприємства”, “Бухгалтерський облік”, “Розміщення продуктивних сил” тощо.

На всіх факультетах університету кафедра забезпечує викладання курсу “Основи економічної теорії”. Для студентів-іноземців підготовчого факультету і факультету слов'янських мов викладачі кафедри читають курси – “Країнознавство”, “Історія України”, “Філософія”, “Культурологія”, “Політологія”.

Високий рівень викладання навчальних дисциплін створює умови для формування у студентів фахових знань, які після завершення навчання випускники використовують у своїй професійній діяльності.

Значна увага на кафедрі менеджменту приділяється науковій роботі. Протягом останніх років кафедра працює над колективною науковою темою “Проблеми переходу України до соціально орієнтованої ринкової економіки”. Члени економічної секції регулярно проводять щомісячні засідання з обговоренням актуальних проблем формування ринкових відносин в Україні, удосконалення системи підвищення кваліфікації менеджерів, системи оподаткування, специфіки соціальної політики держави і перспектив її соціально-політичного розвитку.

Протягом останніх 5 років членами кафедри опубліковано 57 наукових робіт. Для студентів видані навчальні посібники з країнознавства (доц. Коцюба Т.М.), історії України (доц. Ларіна О.Г.), філософії (проф. Шутов О.Г.), політології (доц. Ларіна О.Г.), основ економічної теорії (проф. Шкітіна М.І., доц. Мовчун Н.І., доц. Решетник Н.І., старший викладач Шульпіна Н.В.), страхування (доц. Данченко Л.Г.), статистики (викладач Костюк М.Т.) та інші навчально-методичні матеріали. Доценти Решетник Н.І. та Торяник Т.І. є співавторами підручника “Політична економія”. Викладач Канаєва М.О. видала наукову монографію.

Члени кафедри беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських, міжвузівських, міських та університетських науково-практичних конференціях, семінарах.

Кафедра англійської філології

Кафедру англійської філології було створено в 1967 році для забезпечення процесу успішного оволодіння студентами англійською мовою як другою спеціальністю. Першим її завідувачем був професор Баранцев К.Т. Пізніше кафедрою керували професор Кошова І.О., доцент Кузнецова В.С., професор Рукіна Е.П., професор Петрашук О.П., доцент Коломієць В.О., доцент Шевченко Т.Є. Зараз кафедру очолює доцент Нагорна Світлана Сергіївна.

У розбудові кафедри активну участь брали професори Рукіна Е.П., Перебийніс В.І., доценти Білодід Ю.І., Бедринець Л.Г., Шевченко Т.Є., старші викладачі Авер'янова Г.Г., Сибірцева Л.Д., Петровська Ю.М., Демиденко Л.В., Герус В.А., Тутевич С.О.

Основними напрямками роботи кафедри було вдосконалення методики викладання англійської мови як другої спеціальності, створення методичних рекомендацій та посібників. Здійснювались також типологічні дослідження як основа для викладання другої іноземної мови (Рукіна Е.П., Білодід Ю.І., Бедринець Л.Г., Тименко І.В.), значна увага приділялась укладанню частотних словників словосполучень англійської мови. У роботі над підготовкою словників брали участь Перебийніс В.І., Рукіна Е.П., Бедринець Л.Г., Латман Н.Б.

У 1986 році під керівництвом професора Перебийніс В.І. при кафедрі було засновано лабораторію статистичної лексикографії, мета якої – опрацювання теоретичних засад і принципів укладання частотних словників різного типу та координація роботи 42 наукових колективів з країн СНД, які працювали над укладанням лексико-граматичного частотного словника сучасної англійської мови. Видано 9 методичних рекомендацій з вивчення системних та функціональних характеристик словозмінних форм англійського дієслова і один посібник – “Морфологія англійського дієслова”.

Колектив кафедри складається з 22 високо-професійних, творчих викладачів. Зараз на кафедрі працюють професор Перебийніс В.І., професор Рукіна Е.П., доцент Нагорна С.С., доцент Коломієць В.О., кандидат філологічних наук Зіневич В.В., старші викладачі Буфан І.Ф., Гущина І.Є., Жукова Л.Є., Задорожня Н.А., Килимник І.О., Моренцова А.В., Пригодій Р.В., Смітюк І.Л., Ципоруха О.Г., Яхно Н.П., викладачі Лемешук В.Ф., Малишева А.В., Піцик Л.В., Птуха В.В., Сніцарук Г.А., Ткаченко І.В., Шимко Г.О., Шульгач Н.В. Під керівництвом викладачів кафедри проводять свої наукові дослідження аспіранти Козак О.А. та Москалюк Н.В.

Науково-дослідна робота кафедри англійської філології виконувалася у напрямку лексико-графічних досліджень, підготовки навчальних

посібників, методичних рекомендацій, робочих навчальних програм та базових навчально-методичних матеріалів, збірників завдань з розвитку мовленнєвих навичок.

Протягом останніх років здійснюється виконання держбюджетної теми “Мовні системи. Динаміка функціонування фонетичних, граматичних та лексичних одиниць: когнітивний та комунікативно-прагматичний аспекти (германські, романські мови, українська мова)”, у якій беруть участь проф. Перебийніс В.І., проф. Рукіна Е.П., доц. Нагорна С.С., доц. Коломієць В.О., аспіранти Козак О.А., Москалюк Н.В.

Викладачами кафедри опубліковано “Українсько-англійський шкільний словник” (автори – Перебийніс В.І., Рукіна Е.П. – 2003р.); “Англо-український, українсько-англійський словник для початківців” (автори – Перебийніс В.І., Рукіна Е.П. 2005).

Професор Перебийніс В.І. є співкерівником держбюджетної теми “Інформаційні технології у лінгвістичних дослідженнях та гуманітарній освіті” і науковим керівником двох державних тем: “Комплекс навчальних комп'ютерних перекладних словників “Глоса””, “Використання мультимедійних систем для навчання італійської мови”.

Під час науково-практичних конференцій, які проводяться в КНЛУ на базі кафедри, щорічно працюють дві секції, у роботі яких беруть участь викладачі та аспіранти кафедри, а також студенти IV-V курсів.

Викладачі кафедри ведуть наукові дослідження в різних галузях. За останні п'ять років було захищено три дисертаційні дослідження: “Стилістичні характеристики дієслова в сучасних англійських наукових текстах” (доц. Нагорна С.С., науковий керівник – доц. Шевченко Т.Є.); “Лексико-семантичні та граматичні характеристики англійського дієслова в художньому тексті: лінгвостатистичний аспект (на матеріалі популярних політичних романів)” (Жуковська В.В., науковий керівник – доц. Шевченко Т.Є.); “Типологія символізму в творах Ф.С. Фіцджеральда та Т. Осьмачки”, (Зіневич В.В., науковий керівник – проф. Пригодій С.М.); продовжують роботу над дисертаційними дослідженнями старші викладачі Ципоруха О.Г., (науковий керівник – проф. Пригодій С.М.) та Пригодій Р.В. (науковий керівник – проф. Максимов С.Є.).

Протягом останніх п'яти років викладачами кафедри було підготовлено і видано 6 словників, 22 посібники, 12 програм, 3 збірники базових навчально-методичних матеріалів, опубліковано 37 статей.

Кафедра методики викладання іноземних мов

Модернізація освітньої галузі, оновлення змісту освіти і навчальних технологій, узгодження їх із сучасними потребами, інтеграція в світовий освітній простір ставлять нові завдання в системі професійної підготовки фахівців з іноземних мов. Вагомий внесок у реалізацію державної освітньої політики, підготовку майбутніх учителів та викладачів іноземних мов робить і кафедра методики викладання іноземних мов.

Кафедра методики викладання іноземних мов заснована в 1963 році. Її фундатором і першим завідувачем у період з 1963 до 1985 р. був доктор педагогічних наук, професор Михайло Васильович Ляховицький.

У науковому доробку професора М.В.Ляховицького значна кількість монографій та підручників – “Звукозапис у навчанні іноземних мов” (1970), “Методика преподавания иностранных языков” (1986), “Технические средства в обучении иностранным языкам” (1981), “Методика обучения иностранным языкам в средней школе” (у співавт. – 1982), а також ціла низка статей.

У період 1985-1990 рр. кафедрою керував доктор педагогічних наук, професор Вольф Абрамович Бухбіндер – провідний фахівець у галузі методики навчання німецької мови, автор підручника “Теоретические основы методики обучения иностранным языкам в средней школе”.

З 1990 року кафедру очолює доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України Софія Юріївна Ніколаєва. Випускниця Київського державного педінституту іноземних мов, аспірантка професора М.В.Ляховицького, вона захистила першу в Україні кандидатську дисертацію з індивідуалізації навчання іноземних мов, яка стала основою її докторської дисертації і поклала початок новій методичній школі.

Основу кафедри в 1963-64 рр. склали Антипович Н.К., Бігич М.Д., Горяна Н.С., Кудренко Г.К., Онищенко К.І., Плахотник В.М., Постникова Н.К. Після закінчення відкритих у 1962 році Вищих педагогічних курсів на кафедру прийшла кандидат педагогічних наук, професор Н.К. Складенко, ці ж курси закінчили кандидат педагогічних наук, доцент К.І. Онищенко та М.Д.Бігич.

Поступово зростав кваліфікаційний і науковий рівень викладачів кафедри, розширювався її склад. У 1970 році прийшла на кафедру Л.П. Смелякова, нині доктор педагогічних наук, професор, автор монографії “Художественный текст в обучении иностранным языкам в языковом вузе” (1992). З 1979 р. працює на кафедрі кандидат педагогічних наук, професор Г.А. Гринюк.

1980-83 рр. багаті на поповнення. У цей період на кафедру прийшли і сьогодні працюють кандидати педагогічних наук, доценти С.В. Гапонова, Н.О. Бражник, Л.А. Сажко, старші викладачі Е.Г. Хоменко, Г.С. Бадаєнц, Л.М. Пасічник, О.М. Шерстюк.

З 1986 року на кафедрі працює кандидат педагогічних наук, доцент Л.П. Щербак. На заслужений відпочинок у 1987 р. пішла старший викладач кафедри М.Д. Бігич. У цьому ж році на кафедрі почала працювати О.Б. Бігич, нині доктор педагогічних наук, професор, секретар спеціалізованої вченої ради.

У різні роки на кафедрі також працювали Бражникова Г.Ф., Бейгель І.Л., Вороненко С.О., Демиденко Г.Ф., Дворжецька М.П., Кукліна А.О., Найдів Б.П., Петрашук О.П., Тимченко О.Т., Соколик Л.А., Буренко С.Г., Плахота О.В., Петрина О.В., Швед Л.І., Яценко Л.М.

Сьогодні на кафедрі працюють доктори педагогічних наук, професори Ніколаєва С.Ю., Смелякова Л.П., Бориско Н.Ф., Бігич О.Б., кандидати педагогічних наук, професори Гринюк Г.А., Складенко Н.К., кандидати педагогічних наук, доценти Гапонова С.В., Онищенко К.І., Сажко Л.А., Щербак Л.П., Бражник Н.О., Черниш В.В., Голованчук Л.П., кандидати педагогічних наук, старші викладачі Арванітопуло Е.Г., Борецька Г.Е., старші викладачі Хоменко Е.Г., Бадаєнц Г.С., Шерстюк О.М., Пасічник Л.М., кандидати пед. наук, викладачі Соколова С.В., Шукліна С.І., Кузьменко Ю.В., викладач Олійник Т.О.

На кафедрі викладаються такі навчальні дисципліни: базовий курс “Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах” для бакалаврів (за кредитно-модульною системою); курс для студентів магістратури “Методика викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах”; курс для аспірантів «Методи дослідження в методиці викладання іноземних мов»; курс для здобувачів «Нове в методиці викладання іноземних мов». Студентам пропонуються такі курси за вибором, як “Методика викладання іноземних мов у початковій школі”, “Методика формування соціокультурної іншомовної компетенції”, “Проектна методика викладання іноземних мов”, “Тестовий контроль рівня сформованості іншомовної комунікативної компетенції”, “Інтенсивні методи навчання іноземних мов” та інші.

Типові й робочі програми зазначених курсів відповідають сучасному рівню й перспективам розвитку освіти в Україні. Вони передбачають впровадження нових досягнень вітчизняних і зарубіжних вчених та методистів-практиків у

Кафедра безпеки життєдіяльності та охорони здоров'я людини

З 1960 р. згідно з Постановою Ради Міністрів СРСР у вищих навчальних закладах функціонував самостійний курс медичної підготовки, який згодом був об'єднаний із курсом цивільної оборони. У 1969 р. в нашому вузі було створено кафедру цивільної оборони. З 1989 р. до 2004 р. вона називалась кафедрою основ медичних знань і охорони здоров'я дітей, а з 2004 р. має назву кафедри безпеки життєдіяльності та охорони здоров'я людини. За час свого існування кафедра підготувала понад 5500 дипломованих медичних сестер для цивільної оборони.

Від початку заснування і до 1995 року кафедру очолював кандидат медичних наук, доцент Бачинський Юрій Степанович. Під його керівництвом було створено потужну матеріальну базу кафедри з сучасними лабораторіями, кабінетами для практичних занять, аудиторіями, обладнаними автономними технічними засобами навчання (навчальне телебачення, кіноапарат, діапроектор та ін.). Викладачі кафедри підготували і видали 7 підручників, розробили 2 навчальні типові програми з основ медичних знань, близько 40 методичних посібників, чимало методичних рекомендацій, створили понад 20 діафільмів, виготовили велику кількість таблиць, плакатів, слайдів. Значний внесок у навчально-виховний процес і становлення кафедри зробили викладачі Бабинський П.П., Цапко М.С., Тракнов П.І., старші викладачі Мурашина А.М., Городня А.М., Кремечек Г.А., доценти Калиниченко Л.Т., Олешко Л.Д., Гусев Г.Ф.

У 1970 р. кафедра посіла перше місце в конкурсі споріднених кафедр вузів України, була визнана зразковою і стала, відповідно до наказу Міністерства народної освіти, науково-методичним центром з медичної підготовки.

Після проголошення незалежності України кафедра перебудувала роботу в напрямку посилення ролі формування особистості вчителя і надання майбутнім педагогам необхідних знань та практичних навичок науково-фізіологічного обґрунтування методики навчально-виховної роботи в школі, захисту здоров'я учнів та профілактики захворювань, своєчасного надання першої медичної допомоги при травмах і нещасних випадках.

З 1995 року кафедру очолює доктор медичних наук, професор Гавриленко Олексій Феодосійович.

За останні 10 років кафедрою підготовлено 7 робочих програм з науково-методичним супроводом, 1 навчально-методичний посібник "Безпека людини в навколишньому середовищі", 7 збірників навчально-методичних матеріалів, 110 публікацій.

Науково-методичні матеріали кафедри публікуються в профільних журналах, збірниках, оприлюднюються на університетських, міжвузівських, всеукраїнських та міжнародних конференціях і симпозиумах.

Кафедра почала впроваджувати і реалізовувати кредитно-модульну систему в навчальному процесі. Багаторічний досвід викладання дисциплін на кафедрі свідчить, що успіх навчання значною мірою залежить від правильного визначення форм і методів навчання, що дає можливість знаходити нові шляхи і способи опанування знань і засвоєння практичних навичок.

Навчання студентів (денної, заочної та вечірньої форм) здійснюється на основі таких програмних курсів: "Безпека життєдіяльності", "Основи медичних знань", "Основи екології", "Основи охорони праці", "Судова медицина та судова психіатрія", "Вікова фізіологія та валеологія".

Науковий напрям включає медичні, психологічні та екологічні аспекти безпеки людини, науково-практичні засади гарантії безпеки людини в навколишньому середовищі, методологічні аспекти викладання програмних курсів у навчальних закладах, пов'язаних з безпекою життєдіяльності людини.

Виховний напрям охоплює санітарно-просвітницьку та профілактичну роботу, спрямовану на формування у студентів культури здоров'я, екологічної культури, патріотизму, навичок здорового способу життя.

У своїй роботі викладачі кафедри керуються указами Президента України (наприклад, "Про репродуктивне здоров'я молоді" та ін.), наказами Міністерства освіти і науки України.

Кафедра підтримує широкі зв'язки із спорідненими кафедрами інших вузів України, науково-дослідними установами та громадськими організаціями.

На сьогодні в складі кафедри працюють: 1 професор, 2 доценти, 1 старший викладач, 1 викладач за сумісництвом і 1 старший лаборант. Завідувач кафедри – Гавриленко Олексій Феодосійович, доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної Академії безпеки життєдіяльності (98 публікацій); Олешко Лариса Данилівна, кандидат медичних наук, доцент, академік Міжнародної Академії безпеки життєдіяльності (55 публікацій); Гончаренко Ігор Вікторович, кандидат біологічних наук, доцент (48 публікацій); Шерер Наталія Володимирівна, кандидат біологічних наук (11 публікацій); Кремечек Галина Анатоліївна, старший викладач, працює над кандидатською дисертацією (20 публікацій); Шпак Ореста Ігорівна, викладач (2 публікації).

Кафедра теорії та історії світової літератури

Кафедру теорії та історії світової літератури було створено відповідно до Наказу Міністерства освіти України в червні 1996 року за ініціативою тодішнього ректора вузу, доктора філологічних наук, професора О.К. Романовського.

До того часу студенти вивчали лише літературу тієї мови, з якої отримували першу фахову підготовку, та сучасну українську літературу. Тільки для студентів-іноземців, які навчалися на факультеті слов'янських мов, з 1981 року читався повний курс літературознавчих дисциплін. Впровадження повного курсу "Історії зарубіжної літератури", курсів "Вступ до літературознавства", "Теорія літератури" та "Методика викладання зарубіжної літератури" відповідало статусу університету, оскільки давало можливість перейти до повного циклу вивчення всіх філологічних дисциплін за програмою традиційних університетів (наприклад, Інституту філології Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка).

Новостворену кафедру очолив доктор філологічних наук, професор Сергій Михайлович Пригодій, фахівець з англійської філології та порівняльного літературознавства. До її складу ввійшли: доктор філологічних наук, професор Романовський О.К., лауреат Державної премії України ім.Т.Г. Шевченка, доктор філологічних наук, професор Ковалів Ю.І., доктор філологічних наук, професор Висоцька Н.О., докторант, доцент Фесенко В.І., кандидати філологічних наук, доценти Р.С.Стаднійчук, Зборовська Н.В., Горенко О.П., Щербина Т.І., старші викладачі Николаєв Б.І. та Пацанівська Л.І. У різні роки на кафедрі працювали доктор філологічних наук, професор Бовсунівська Т.В., кандидати філологічних наук, доценти Кабкова О.В. та Заремба Т.Ф. З листопада 1999 р. кафедрою керує доктор філологічних наук, професор Валентина Іванівна Фесенко.

Зараз на кафедрі працюють доктори філологічних наук, професори Романовський О.К. та Висоцька Н.О.; доктори філологічних наук, доценти Мариненко Ю.В. і Бондарєва О.Є.; кандидати філологічних наук, доценти Бакіна Т.С. і Юрчук О.О.; кандидати філологічних наук, старші викладачі Дубініна О.В. та Головань Т.П.; старший викладач Николаєв Б.І.; кандидат філологічних наук, викладач Павленко Ю.Ю.; викладачі Бабарика М.Г., Ваховська Н.Л., Кирилова Т.А., Покидько Г.С., Дросовська Л.І. і Собченко І.В. Лабрантом кафедри з 2000 року працює Бублей А.В.

Поступово кількість дисциплін, які викладаються кафедрою, значно збільшився як за рахунок обов'язкових курсів, так і спецкурсів та курсів за вибором (наприклад, "Від святого до

супермена: американський національний характер у дзеркалі літератури"; "Література і кінематограф: простір інтермедіального дискурсу"; "Мотиви Еросу та Танатосу в новелістиці" тощо).

У 2001 році кафедрою розпочато підготовку магістрів із спеціальностей "Зарубіжна література" та "Українська література". З цих же спеціальностей на кафедрі працює також аспірантура.

У 2002 р. в університеті розпочала свою роботу рада по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук з спеціальності "Зарубіжна література", яку очолила доктор філологічних наук, професор В.І. Фесенко. За минулі роки було захищено 12 дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата філологічних наук.

Протягом багатьох років при кафедрі працює літературний гурток-студія "Скриптор" (керівник – Б.І.Николаєв). Більшість молодих викладачів кафедри, аспірантів, магістрантів та дипломників свого часу відвідували його заняття. Деякі з випускників університету, що були гуртківцями, зараз плідно працюють професійними літераторами та журналістами (І.Карпа, Д.Степанов, Т. Лайко та ін.).

З 2001 року кафедра розробляє колективну наукову тему «Світова література в історичному зрізі: сучасні підходи та інтерпретації». У рамках цієї теми зокрема досліджуються такі проблеми, як «Літературна франкофонія», «Поетика Оксани Забужко: гендерний аспект», «Поетика кінематографу в іспанському романі 90-х років ХХ ст.», «Поетика історіографічної металітератури Великої Британії 1980-90-х років» та ін.

Кафедра систематично організовує міжнародні, всеукраїнські, міжвузівські, міські та університетські конференції, колоквиуми, семінари, «круглі столи». При цьому колектив кафедри співпрацює з посольствами Франції, Німеччини та Австрії в Києві, з Інститутом літератури ім. Т.Шевченка НАН України, іншими науковими і навчальними закладами. Найбільш помітними за останні роки стали наукові конференції «Радість і страждання як чинники культури» (березень 2006 р.) та «Хронозрушення: концепція нелінійного часу у свідомості, культурі та літературі» (березень 2007 р.), а також конференція-семінар, присвячений творчості французької письменниці Сільві Жермен за її участі (жовтень 2006 р.).

Міжнародна співпраця кафедри та її міжнародні зв'язки охоплюють обрії Франції, Сполучених Штатів Америки, Німеччини, Росії, Австрії, Іспанії та інших країн.

Професор В.І. Фесенко постійно співпрацює з Пікардійським університетом ім. Жуля Верна (м. Ам'єн, Франція), систематично читає там

Кафедра фізичного виховання

Кафедра фізичного виховання розпочала свою діяльність у 1950 році, її очолив старший викладач Макогон О.О. Пізніше кафедрою керували доктор біологічних наук, професор Мурза В.П., старший викладач Фурсов В.О, кандидат біологічних наук, професор Глузман Л.С. З 1988 року завідує кафедрою кандидат педагогічних наук, доцент Попов Микола Дмитрович.

Сьогодні на кафедрі працюють 12 досвідчених викладачів: кандидати педагогічних наук, доценти, майстри спорту Попов М.Д., Венглярський Г.Б., Дяченко В.Ф.; кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, майстер спорту, чемпіонка України Шутова С.Є; кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, кандидат у майстри спорту Чабан І.П.; старший викладач, майстер спорту, чемпіон світу Васильченко С.С.; старший викладач, майстер спорту, чемпіон України Сухарев О.В.; старший викладач, майстер спорту Третьяков П.В.; старший викладач Печура Л.М.; старший викладач Сорокіна Т.Р.; викладач, кандидат у майстри спорту Гаврилко І.В.; викладач, магістр з фізичного виховання Медзик О.А. Колектив кафедри фізичного виховання спрямовує свою педагогічну діяльність на широке впровадження новітніх технологій формування культури здорового способу життя студентської молоді, приділяє значну увагу вихованню висококваліфікованих, фізично підготовлених та здорових майбутніх фахівців. Програма фізичного оздоровлення студентів стала невід'ємною частиною навчального процесу.

Протягом навчального року заняття з фізичного виховання систематично відвідує не менше 90% студентів. Цьому сприяє ряд важливих обставин: по-перше, створення сучасних умов для забезпечення різноманітних форм занять за вибором студентів відповідно до їх уподобань; по-друге, раз на місяць студенти отримують інформацію про стан своєї фізичної підготовки, що стимулює свідоме ставлення до збереження найціннішого в людини – здоров'я; по-третє, студенти мають можливість удосконалити свою спортивну майстерність. Під час навчання в університеті студенти удосконалюють свою спортивну кваліфікацію, перемагаючи в змаганнях і стаючи призерами чемпіонатів світу (Селівестрова О.Г.), Європи (Тесленко О.А., Волкова Ю.О.), України (Михальчук О.Ю., Давидов П.Г.) та Києва (Глотова В.О., Балинець Д.П.).

Найяскравішим прикладом злету спортивної майстерності у стінах університету є зростання студентки факультету іспанської мови Гедіан Світлани від новачка до рекордсменки Європи з пауерліфтингу для осіб з обмеженими

можливостями опорно-рухового апарату. Закладній Яні, студентці факультету англійської мови, було присвоєно звання майстера спорту з настільного тенісу.

Спортивний комплекс університету включає універсальний зал для проведення спортивних ігор, тренажерний зал бодибілдінгу, зал аеробіки, зал боксу та кікбоксингу, що дозволяє на сучасному рівні вирішувати актуальні питання фізичного виховання і спорту студентської молоді.

Кафедра фізичного виховання має багаторічний досвід наукових досліджень, головною метою яких є вирішення проблеми підвищення ефективності занять фізичною культурою різних верств населення. Міжвузівська лабораторія використання тренажерів у навчальному процесі під керівництвом професора Глузмана Л.С. опрацювала і впровадила в практику 28 господарчо-розрахункових наукових тем для занять оздоровчою фізкультурою працівників різних професій у п'яти республіках Радянського Союзу та в м. Москві. Кафедра фізичного виховання гідно представляла на Всесоюзній виставці досягнень народного господарства (м. Москва) наукові розробки з використання тренажерних пристроїв в оздоровчій фізичній культурі, за що була відзначена золотими й срібними медалями та дипломами I і II ступенів. Впродовж останніх 6 років (з 2001 року) кафедра затверджена головною організацією в науковому дослідженні з обґрунтування програмно-нормативних основ розвитку фізичного виховання студентської молоді університетів гуманітарного профілю.

У доробку кафедри понад 450 наукових праць, з них 33 навчальні посібники. Викладачі кафедри постійно розробляють, удосконалюють і вносять корективи в індивідуальні програми аудиторних та позааудиторних занять оздоровчого спрямування.

Кафедра фізичного виховання здійснює теоретико-методичне та науково-практичне співробітництво з фахівцями фізичної культури та спорту провідних університетів України.

Із кафедрою фізичного виховання тісно пов'язана діяльність спортивного клубу. Клуб університету було засновано в кінці 1960-х років як структурний підрозділ добровільного спортивного товариства "Буревісник". Свого часу спортивним клубом керували Ковалевський О.Я., Пронько С.І., Слуцький В.Б., Капаціна Г.О. Нині спортивний клуб очолює майстер спорту, старший викладач кафедри Васильченко С.С.

Керівництво клубу постійно приділяє значну увагу створенню умов для успішного навчання та ефективного вдосконалення спортивної майстер-

ності студентів. Студенти університету виборювали перші та призові місця на чемпіонатах світу (Селіверстова О.Г. – факультет німецької мови), Європи (Тесленко О.А. – факультет перекладачів, Волкова Ю.О. – факультет іспанської мови), Універсиади України (Закладна Я.М., Маслюк М.Г. – факультет англійської мови). Гедіан С.В. (факультет іспанської мови) – майстер спорту України з пауерліфтингу серед спортсменів з вадами опорно-рухового апарату – встановила рекорд Європи.

Створення Центру розвитку студентського боксу та кікбоксингу дозволило залучити до регулярних занять спортивними єдиноборствами велику кількість студентів, частина яких за підсумками спортивних змагань увійшла до складу збірних команд м. Києва для участі в універсиаді України.

Схвальний відгук у широкого студентського загалу всіх факультетів та інститутів університету знайшли започатковані в 2005 р. змагання “Богатирські ігри” на Кубок ректора КНЛУ проф. Артемчука Г.І.

Успішне поєднання навчального процесу з ефективною спортивною роботою в позанавчальний час дало можливість широкому колу студентів підвищити свою спортивну кваліфікацію. Наприклад, студентці факультету англійської мови Закладній Я.М. присвоєно звання майстра спорту України.

Спортивно-масова робота серед науково-педагогічного колективу відкриває можливості перед командами викладачів і співробітників завойовувати призові місця в Спартакиаді “Здоров’я” вищих навчальних закладів м. Києва.

та м. Іжевську (Росія). Студенти спеціальності “Прикладна лінгвістика” виступали з доповідями на наукових конференціях у Москві і Санкт-Петербурзі (Росія).

Кафедра була нагороджена срібною медаллю Виставки досягнень народного господарства, викладачі кафедри Коваль Т.І., Асоянц П.Г. були відзначені премією Міністерства освіти і науки України за створення автоматизованих навчальних курсів з іноземних мов.

Працівники кафедри постійно беруть участь у виконанні держбюджетних науково-дослідних тем. Здійснювалась робота з держбюджетної теми “Інформаційні технології у лінгвістичних дослідженнях та гуманітарній освіті” (наукові керівники професором Перебийніс В.І., доцент Коваль Т.І.). Розроблено комплекс комп’ютерних програм для навчання діалогічного мовлення студентів – майбутніх програмістів (Коваль Т.І., Чирва І.В.), автоматизований курс “English for economists” для навчання студентів – майбутніх економістів (Асоянц П.Г., Радецька С.В.), а також комплекс програм для навчання писемного спілкування майбутніх фінансистів (Асоянц П.Г., Бебих В.В.). Радецька С.В. захистила кандидатську дисертацію на тему “Методика навчання майбутніх економістів професійно спрямованого читання англійською мовою з використанням комп’ютера”. У рамках держбюджетної теми отримано авторське свідоцтво № 10406 на комп’ютерну програму English for Economist, видане державним департаментом інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України.

У процесі роботи над держбюджетною темою “Концептуальні основи і реалізація інформаційно-комп’ютерної та лінгвістичної підтримки професійної освіти в європейському вимірі” створено концепцію інформаційно-комп’ютерної та лінгвістичної підтримки професійної освіти, систему комп’ютерного морфологічного аналізу текстів, розроблено система комп’ютерних вправ для диференційованого навчання англійського діалогічного мовлення майбутніх інженерів-програмістів, а також автоматизований навчальний курс для навчання майбутніх економістів “Be professional”. Розробляється концепція навчання майбутніх програмістів за проектною методикою і відповідний автоматизований курс. Розроблено і впроваджено в навчальний процес концепцію професійної підготовки з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів у вищих навчальних закладах, що базується на комплексному використанні традиційних та інноваційних методів, форм

і засобів навчання на принципі взаємного доповнення, і це в свою чергу сприяє вирішенню завдань організації вільного доступу кожного студента до якісних знань та активізації його навчально-пізнавальної діяльності.

Для спеціалістів у галузі інформаційних технологій конференція стала нагодою обмінятися думками, встановити або підтримати професійні зв’язки з колегами, спланувати перспективи наукового співробітництва та досліджень. Було висвітлено й обговорено широке коло актуальних питань використання інформаційних технологій у сучасній освіті. На конференції працювали секції за такими напрямками: професійна підготовка з інформаційних технологій майбутніх фахівців у вищій школі, інноваційні технології в навчанні іноземних мов, прикладна лінгвістика.

На конференції виступили близько 70 фахівців з різних міст України, зокрема з Луганська, Миколаєва, Ніжина, Дніпропетровська, Донецька, Харкова та інших, проведено майстер-клас на тему: “Етапи підготовки викладачів університету до дистанційного навчального процесу”. Конференція намітила шляхи подальшого впровадження інформаційних технологій у навчальний процес вищої школи.

Провідними вченими кафедри підготовлено 18 кандидатів наук. Теми кандидатських дисертацій безпосередньо пов’язані з практичним використанням у процесі навчання інформаційних технологій. Так, впровадження кредитно-модульної системи в навчально-виховний процес студентів 1-го курсу мовних факультетів університету як реалізація особистісно орієнтованої системи навчання стало основою захищеної старшим викладачем Л.А. Карташовою кандидатської дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (тема “Особистісно орієнтована система навчання основ інформаційних технологій у процесі підготовки майбутніх учителів іноземних мов”). У центрі уваги професорсько-викладацького складу кафедри – підготовка нових підручників, навчальних посібників, методичних розробок, електронних підручників, створення навчальних програм. За останні роки було опубліковано такі навчальні посібники: “Теорія ймовірностей та математична статистика” (О.П. Бесклинська, Ю.А. Комаров) (2006), “Інформатика та комп’ютерна техніка. Кредитно-модульна організація інформаційно-комп’ютерного циклу дисциплін” (Т.І. Коваль) (2005); практикуми з циклу дисциплін “Інформаційні технології в менеджменті ” (2003, 2004, 2005) (Т.І. Коваль).